

**Tematica și cadrul de revizuire a cheltuielilor bugetare
din sectorul „Agricultura” (sector 10)**

I. Tematica revizuirii cheltuielilor

Eficientizarea cheltuielilor bugetare destinate Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, precum și a cheltuielilor aferente protecției antigrindină

II. Cadrul de revizuire a cheltuielilor

1.1. Cadrul organizațional

În procesul de revizuire a cheltuielilor vor fi implicate următoarele autorități/instituții bugetare:

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare;

Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură;

Serviciul Special pentru Influențe Active asupra Proceselor Hidrometeorologice.

În caz de necesitate, pot fi implicate și alte instituții relevante pentru efectuarea revizuirii cheltuielilor.

2.2. Cadrul analitic

2.1.1. Contextul revizuirii cheltuielilor

Agricultura reprezintă un pilon strategic al economiei Republicii Moldova și un domeniu esențial în procesul de aderare la Uniunea Europeană. Guvernul și-a propus modernizarea profundă a acestui sector, creșterea competitivității și valorificarea oportunităților oferite de piața europeană. Prin investiții în tehnologii moderne, infrastructură de irigare și mecanisme eficiente de gestionare a riscurilor, agricultura moldovenească trebuie să devină mai productivă, mai rezilientă și mai prietenoasă cu mediul. Prioritățile Guvernului aferente susținerii producătorilor agricoli vizează:

1. Direcționarea a cel puțin 30% din fondurile destinate agriculturii pentru retehnologizare și procesare. Promovarea investițiilor în tehnologii agricole verzi, eficiente energetic și durabile, a cooperativelor agricole și a formelor de asociere, pentru reducerea costurilor de producție și creșterea puterii de negociere a fermierilor. Crearea de centre regionale integrate pentru colectarea și procesarea produselor agroalimentare, care să consolideze lanțurile valorice.

2. Implementarea mecanismelor de adaptare la schimbările climatice și efectuarea de investiții majore în reabilitarea stațiilor de irigații și extinderea rețelelor de irigare centralizată pe o suprafață de cel puțin 50 mii hectare.

3. Adoptarea unui cadru clar și eficient de gestionare a riscurilor în agricultură.

Începând cu anul 2026 în sectorul agrar este pusă în aplicare noua Lege privind finanțarea, gestionarea și monitorizarea politicii agricole nr.126/2025 care are obiectivul de promovare a unui sector agricol inteligent, competitiv, rezilient și diversificat, menit să asigure securitatea alimentară pe termen lung. Totodată, la moment se atestă acumularea unor obligații față de agenții economici care au fost angajate de către AIPA în lipsa unor surse financiare disponibile. Achitarea acestor mijloace va pune presiune pe bugetul de stat în următorii 2 ani, ceea ce face imposibil implementarea la maximă amploare a prevederilor noii legi. Totodată, în condițiile schimbărilor climatice din ultimii ani sectorul agrar se confruntă cu lipsa surselor financiare pentru consolidarea rezilienței climatice, precum și atenuarea efectului acestora asupra diminuării randamentului agenților economici.

În acest context, Guvernul, prin implementarea mecanismului de revizuire a cheltuielilor își setează scopul de a canaliza resursele financiare disponibile pentru susținerea ramurilor cu un potențial de creștere evident, precum și identificare a posibilităților de atenuare a efectelor climaterice.

2.1.2. Scopul, obiectivele generale și obiectivele specifice ale revizuirii cheltuielilor

Scopul	Obiectivul general	Obiectivul specific
<i>Măsurile de subvenționare a producătorilor agricoli eficiente</i>	<i>Creșterea eficienței cheltuielilor pentru subvenționarea producătorilor agricoli și pentru protecția antigrindină</i>	<i>Potențiale economii până în anul 2031, în mărime de cel puțin 10 % anual, față de cheltuielile anului 2025 pentru Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (FNDAMR) și pentru protecția antigrindină</i>

2.1.3. Termenii de referință pentru revizuirea cheltuielilor, a proceselor și politicilor publice

a) Domeniul de aplicare

Exercițiul de revizuire a cheltuielilor va cuprinde *cheltuielile, procesele și politicile publice aferente FNDAMR (subprogramul 5105) și cele aferente protecției antigrindină (subprogramul 5102, resursele bugetare gestionate de Serviciul Special pentru Influențe Active asupra Proceselor Hidrometeorologice)* din perioada anilor 2019-2025.

b) Subiecte care trebuie analizate

În cadrul procesului de revizuire a cheltuielilor trebuie abordate următoarele chestiuni:

1. identificarea cheltuielilor care nu sunt utilizate în mod econom, eficient și eficace;
2. identificarea cheltuielilor cu prioritate inferioară;
3. identificarea oportunităților de eliminare a dublărilor de cheltuieli;

Pe lângă cele enunțate, pot fi analizate și alte chestiuni identificate în procesul de analiză, inclusiv cheltuielile pentru activități care nu țin de domeniul de aplicare, dar care sunt relevante pentru formularea concluziilor analizei.

c) Tinta pentru opțiunile de economisire

În cadrul procesului de revizuire a cheltuielilor urmează să fie identificate propuneri de măsuri de eficientizare a cheltuielilor cu potențiale economii până în anul 2031, în mărime de cel puțin 10 % anual față de cheltuielile din anul 2025 pentru Fondul național de dezvoltare a agriculturii și mediului rural (în continuare - FNDAMR) și pentru cheltuielile aferente protecției antigrindină. Potențialele economii identificate în cadrul FNDAMR, precum și cele identificate din cadrul cheltuielilor bugetare aferente protecției antigrindină vor fi redistribuite în cadrul sectorului pentru realizarea obiectivelor și priorităților strategice ale Guvernului.

d) Cerințele pentru propunerile de măsuri de eficientizare a cheltuielilor

Propunerile de măsuri de eficientizare a cheltuielilor vor fi însoțite de informații, precum descrierea propunerilor de politici, argumentarea acestora, implicațiile financiare pe termen lung, evaluarea impacturilor, implementarea și cerințele legislative.

e) Cerințele față de raportul privind revizuirea cheltuielilor

Raportul privind revizuirea cheltuielilor din „Sectorul agriculturii”, elaborat în corespundere cu Metodologia privind procesul de revizuire a cheltuielilor, va conține:

1. analiza detaliată a cheltuielilor, proceselor și politicilor publice aferente subvenționării producătorilor agricoli și protecției antigrindină;
2. propunerile de măsuri de eficientizare a cheltuielilor analizate.

f) Aspecte organizatorice

Analiza cheltuielilor, proceselor și politicilor publice și elaborarea propunerilor de măsuri de eficientizare a cheltuielilor, va fi efectuată de către Grupul de lucru responsabil de revizuirea cheltuielilor,

constituit de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare. În componența grupului de lucru se vor include persoane cu funcții de conducere și execuție din cadrul Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerului Finanțelor, Cancelariei de Stat, Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, Serviciului Special de Influențe Active asupra Proceselor Hidrometeorologice, participanți externi din rândul partenerilor internaționali și instituțiilor financiare internaționale, societății civile, instituțiilor de cercetare, precum și experților independenți, cercetătorilor științifici. Rezultatele revizuirii vor fi reflectate de către grupul de lucru în Raportul privind revizuirea cheltuielilor.

Grupul de lucru va activa în baza Foii de parcurs, aprobată de către Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, conform formatului stabilit de Ministerul Finanțelor.

Sursele de date pentru analiză vor fi colectate de către membrii grupului de lucru, conform competențelor aferente funcțiilor deținute.

Raportul privind revizuirea cheltuielilor va fi prezentat de către autoritatea publică centrală Ministerului Finanțelor, prin scrisoare de însoțire.

g) Termen de realizare

Grupul de lucru va efectua analiza cheltuielilor, a proceselor și politicilor publice și va elabora raportul privind revizuirea cheltuielilor, în termen de până la 01 decembrie 2026.